

Cap a una llei homosexual

EL TEMPS revisa un ampli informe internacional sobre la situació legislativa de les parelles de gais i lesbianes. El resultat ofereix un punt de vista global en què l'esperança es conjuga amb el deliri. Aquest reportatge acostava la situació legal mundial a la que es dona al nostre país.

En alguns països islàmics, la pràctica homosexual es castiga amb la mort.

Una visió global de la relació llei-parella homosexual empenya l'observador cap al vertigen. Mentre que hi ha països on la regulació de la parella afectiva del mateix sexe és una garantia i un fet, encara hi ha estats on la pràctica de l'homosexualitat és penada amb la mort. I també universos de contrast brutal com el dels Estats Units.

Tot això es reflecteix en l'"Informe de dret comparat sobre la situació legislativa mundial en relació amb els homosexuals", fet públic per la magistrada Graciela Medina, jutgessa de la Cambra d'Apel·lacions Civil i Comercial de San Isidro (Argentina). A través d'un ampli estudi, l'informe revisa arreu del món les mesures de tractament igualitari per a gais i lesbianes, les lleis discriminatòries i les lleis sobre parelles de fet. Una de les conclusions és que en els països occidentals, l'evolució del moviment homosexual ha empenyat el legislador a regular —amb millor o pitjor fortuna— l'existència de parelles del mateix sexe.

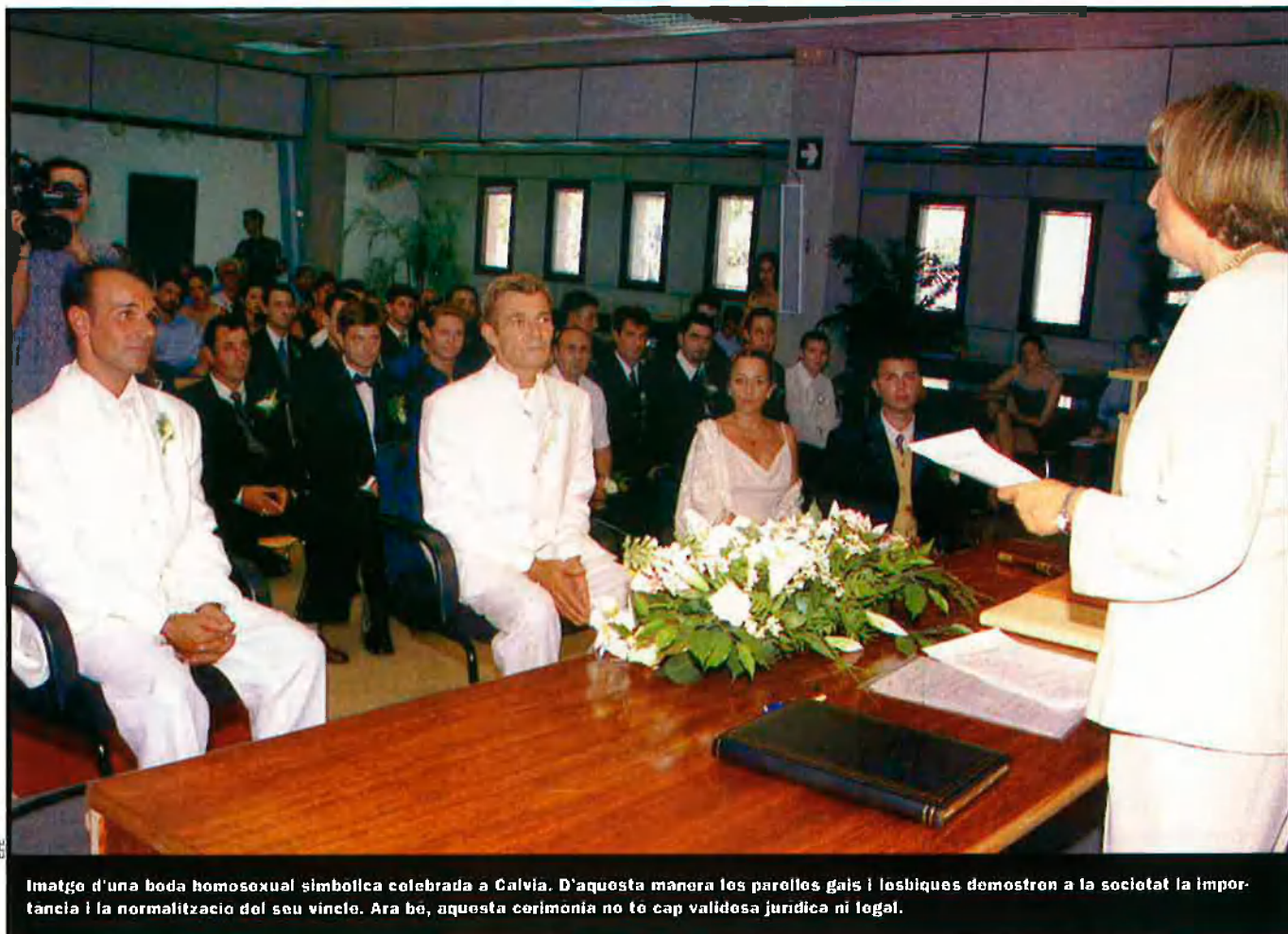
Els estats amb una legislació més avançada en aquest tema acostumen a tenir també una legislació més oberta en termes globals i uns paràmetres socials de tolerància. El cas paradigmàtic seria Holanda, país permissiu amb el consum de drogues i que acaba de legalitzar l'aplicació de l'eutanàsia.

Holanda, Dinamarca i Noruega equiparen les parelles de fet als matrimonis, amb les molt nombroses conseqüències legals que això comporta. Dinamarca i Holanda fins i tot han legislat el matrimoni civil entre gais i lesbianes. L'informe també destaca el cas del Quebec, i el compara amb el de Canadà. Mentre

que al juny de 1999 la Cambra dels Comuns de Canadà va votar a favor d'una definició del matrimoni basada única-ment en la unió home-dona, el Parlament Nacional del Quebec no fa distincions legislatives entre parelles homosexuals i heterosexuales. Per aconseguir això, el Parlament va haver de modificar tot un seguit de lleis, com ara la llei d'assegurances, el codi de procediment civil i la llei sobre impostos. El resultat final és que totes les parelles tenen els mateixos drets administratius, amb les compensacions econòmiques que això implica.

Molts estats occidentals més inclouen en les seues lleis una predisposició envers la igualtat entre parelles, tot i que sempre d'una manera més tímida que els països referits abans. És la tònica més habitual: no ignorar la qüestió, però tampoc no apostar decididament per resoldre totes les traves legals. Un equilibri comú en la predisposició *centrista* que regna a Europa. Seria el cas de països com Alemanya, França, Hongria i Suècia. La situació sueca, és, de fet, un exemple d'aquest conjunt de països. Tot i que regula la cohabitació extramatrimonial, la legislació de Suècia no ofereix una protecció a la parella equiparable a la del matrimoni.

Els casos foscos. Si bé podem trobar països —o zones de determinats països— amb lleis específiques antidiscriminatòries per orientació sexual (per exemple, Equador, Sud-àfrica, la majoria dels estats de Brasil o la ciutat austríaca de Bludenz), encara n'hi ha alguns on la llei castiga la pràctica homosexual amb la mort. La majoria són territoris islà-

Imatge d'una boda homosexual simbòlica celebrada a Calvià. D'aquesta manera les parelles gais i lesbiques demostren a la societat la importància i la normalització del seu vincle. Ara bé, aquesta cerimònia no té cap validesa jurídica ni legal.

mics on la legislació està basada en l'aplicació extrema dels preceptes religiosos. Afganistan, Aràbia Saudita, Emirats Àrabs Units, Iran, Mauritània, Pakistan, Txetxènia, Sudan i Iemen figuren en l'informe, que, a més a més, reserva un apartat a la situació dels Estats Units.

I és que Nord-amèrica, com en gairebé tot, també en aquest punt és un cas a banda. Si bé en alguns dels seus estats la convivència de la parella homosexual està tutelada per la llei (a Nova York, Connecticut, Washington, Hawaii, Califòrnia, Iowa, Wyoming, Dakota del Nord, Nebraska o Alaska), hi ha encara un bon nombre (24 estats: gairebé la meitat del total) on la pràctica de l'homosexualitat és il·legal. Massachusetts, Maryland, Alabama, Tennessee, Minnesota, Florida, Kentucky, Michigan, Idaho o Arizona ocupen el seu espai en aquest seguit d'intolerància.

Hi ha encara més exemples que mouen a la perplexitat: un conjunt d'estats

prohibeix la pràctica de sexe anal i oral tant entre homosexuals com entre heterossexuals. Són Arkansas, Kansas, Texas, Montana i Nevada. Alguns noms eren previsibles, com Texas, pàtria de George W. Bush, pròxim president dels Estats Units, estat campió en l'aplicació de la pena de mort. Però altres no tant. Per exemple Nevada, l'estat de Las Vegas. O Arkansas, l'estat de Bill Clinton, a qui la història recordarà, entre altres detalls, per la seua aventura *oral* amb Monica Lewinsky, un acte il·legal al seu territori.

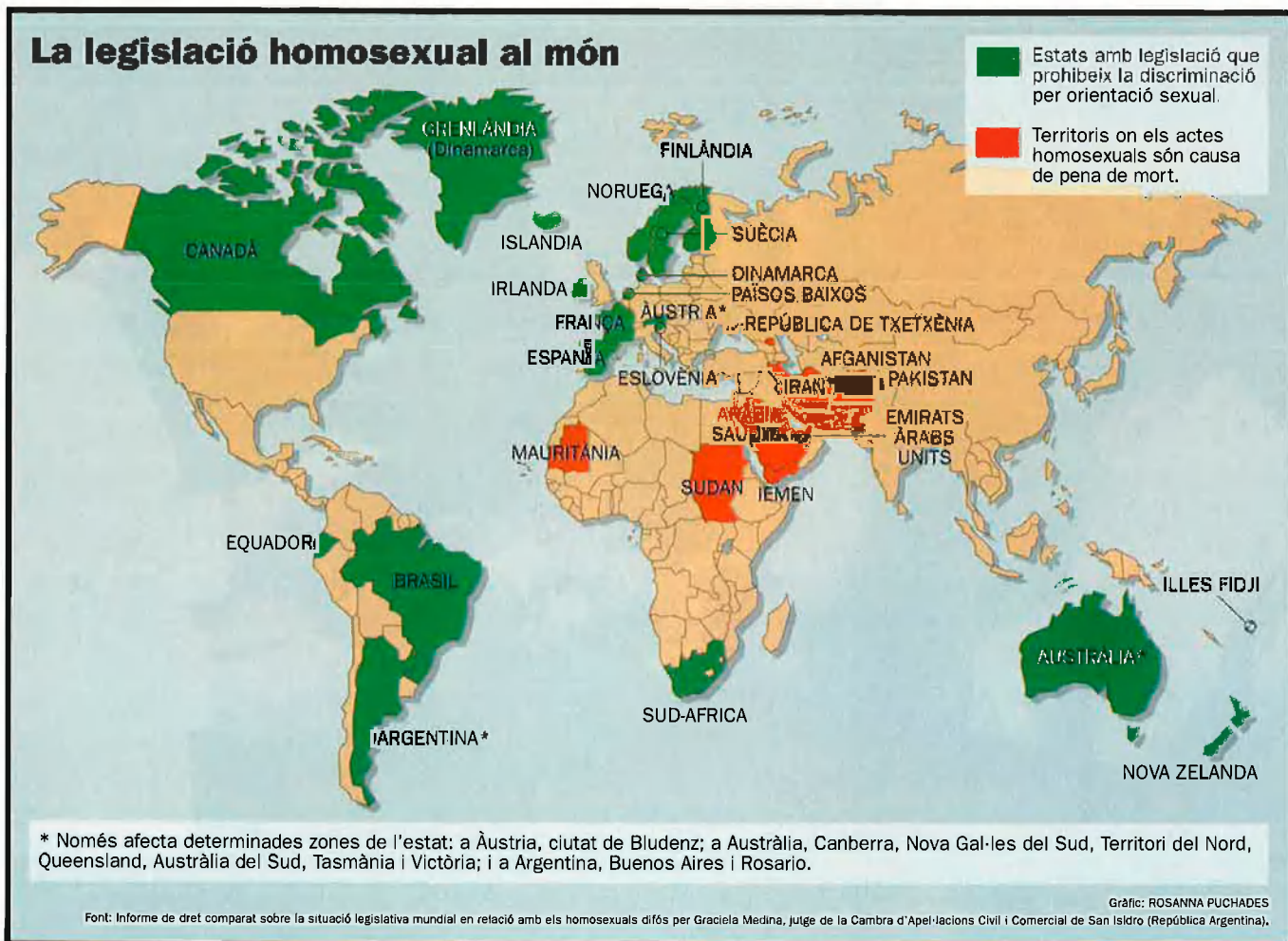
A nivell mundial, la discriminació envers la dona creix si parlem de parelles homosexuals. Alguns països que consideren il·legals les relacions entre homes, ni tan sols tenen en compte l'existència de l'homosexualitat femenina. Per a la majoria de països africans, o també per Rússia i per a algunes repúbliques ex-soviètiques, les lesbianes no són considerades il·legals, senzilla-

ment, perquè no admeten que n'hi haja.

Les lleis a casa nostra. En l'informe, l'estat espanyol apareix com un dels territoris que regula les parelles de gais i lesbianes en les comunitats autònomes de Catalunya i Aragó. Navarra no hi apareix, però és, no obstant això, un dels territoris on la llei, en aquest sentit, és més avançada. De fet, permet que les parelles homosexuals adopten xiquets.

Aquestes comunitats amb dret foral han decidit fer un pas legal avant perquè el govern central, des dels inicis d'aquesta legislatura, ha evitat qualsevol debat sobre una llei de parelles de fet d'abast estatal. De fet, el passat 20 de setembre, el PP rebutjava al Congrés dels Diputats les proposicions de llei per a parelles de fet del PSOE i de CiU. No solament és que els populars no estan disposats a regular la situació de les parelles de fet —tot i que van anunciar que la llei s'aprovaria en aquesta legislatu-

La legislació homosexual al món

Estats on existeix legislació que regula les parelles homosexuals

- Alemanya
- Canadà (Quebec)
- Dinamarca/Grenlàndia
- Espanya (Catalunya, Aragó i Navarra)
- França
- Hongria
- Islàndia
- Noruega
- Suècia
- Països Baixos

ra-, sinó que tampoc accepten les propostes d'altres grups polítics.

La situació de buit legal, doncs, comporta molts problemes jurídics i socials: tant les comunitats que compten amb un dret foral com les que no el tenen, no poden elaborar lleis autonòmiques que incloguen determinades matèries que són competència exclusiva del govern espanyol. Per exemple, el cas del matrimoni civil entre homosexuals, que necessitaria d'una redefinició del codi civil.

Al Principat, les parelles homosexuals tenen els seus drets establerts des que el juliol de 1998 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei d'unions estables de parella, que diferencia entre les parel-

les heterosexuals i les homosexuals, perquè les primeres —diu la llei— poden, si volen, contraure matrimoni i tenir descendència, mentre que les formades per individus del mateix sexe, no poden. El preàmbul reconeix que la llei no s'estén a "les qüestions pròpies del dret penal, les de caràcter laboral i les relatives a la seguretat social" perquè no són competència de la Generalitat de Catalunya.

La unió de fet garanteix el dret a compensacions econòmiques en cas de trencament o de defunció d'un dels membres de la parella. Si el company no ha fet testament abans de morir i la seua parella no té mitjans suficients per viure pot demanar als hereus fins a una quarta part dels béns o l'equivalent en diners. Aquests drets són exactament els mateixos que la llei atorga a les parelles de fet heterosexuals en aquests mateixos supòsits. Les diferències bàsiques apareixen

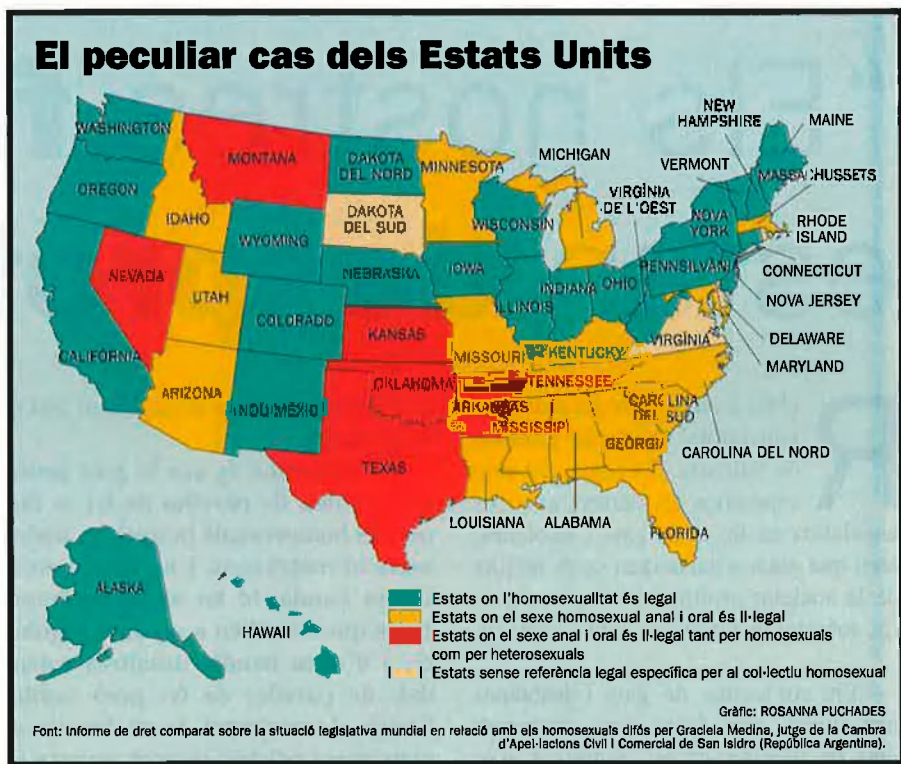
quan es parla d'adopció i les seues conseqüències, ja que a les parelles homosexuals no se'ls reconeix el dret a adoptar nens. Es dona la paradoxa que un sol individu, amb independència de la seua condició sexual, sí que en pot adoptar.

En tràmits parlamentaris. Si bé al Principat la llei sobre parelles de fet és una realitat, al País Valencià es troba encara en tràmits parlamentaris. El passat mes d'octubre la Generalitat va aprovar un projecte de llei que a partir del proper mes de febrer les Corts hauran de debatre. El text, que ha sofert alguns canvis per les pressions dels sectors més conservadors de la societat i de l'església valenciana, és significatiu més pel fet que el PP valencià vulga aprovar una llei que a Madrid està estancada, que per les conseqüències legals, socials i econòmiques reals que tindrà sobre les parelles de fet.

No obstant això, i donat que el País Valencià no té dret civil propi en vigor, el text està gairebé al màxim de les seues possibilitats legals. El projecte de llei permet, a aquells que estiguen inscrits al registre de parelles de fet, subscriure un pacte de convivència sobre aspectes de la seua relació, sempre que aquest pacte no vulnere el dret. És a dir, davant d'una possible ruptura de la parella, aquest document escrit garanteix les compensacions econòmiques entre els dos cònjuges. Aquest projecte implica també una revisió de la normativa valenciana de dret públic perquè les parelles de fet puguen obtenir de les lleis, normes i decrets promulgats per la Generalitat, els mateixos avantatges que pot obtenir un matrimoni. Així, per exemple, si una parella de fet vol comprar un pis, tindrà les mateixes facilitats que una parella matrimonial. I si un dels seus membres és funcionari de la Generalitat, a més, la parella de fet tindrà els mateixos drets que un matrimoni a tots els efectes.

I poc més. Són precisament les escasses competències a les quals es limita la llei, i la poca claredat del text en alguns aspectes, el que farà que els grups parlamentaris de l'oposició (EU i PSPV) presenten esmenes a la totalitat. No obstant això, la majoria absoluta parlamentària del PP fa preveure que aquesta llei finalment s'aprove.

Com al País Valencià, a les Balears la regulació de les parelles de fet es troba en fase de presentació de l'esborrany de l'avantprojecte de llei. No obstant això, aquest text és molt més ambiciós que el valencià. De fet, preveu l'equiparació

del règim fiscal de les "parelles estables" —així les anomena l'esborrany— amb el matrimoni i preveu també l'adopció per part de les parelles homosexuals. La possibilitat d'adopció ha provocat les crítiques d'Unió Mallorquina, que ha anunciat que caldrà revisar la legalitat d'aquesta opció. En tot cas, la llei balear apareix com una gran esperança de normalització. El contrari d'allò que succeeix a Andorra, on l'aprovació d'una llei de parelles de fet dependria de la voluntat política dels dos co-prínceps (els caps d'estat). Un d'ells és el president de França, però l'altre és el bis-

be de la Seu d'Urgell. I, com ha demostrat en moltes ocasions, l'església no és partidària de les parelles extramatrimonials.

Rosanna Melià / Joan M. Oleaque
(amb informacions d'Àlex Milian)
 Fonts consultades: Francesc Jaurena, autor del llibre La llei d'unions estables de parella a través del dret civil català i constitucional, Conselleria de Benestar Social del Govern Balear, Grup Socialista i Grup d'EUPV a les Corts Valencianes i Col·lectiu Lambda de València.

Amb 3 versions inèdites del concert "Ben endins"

Per a muntar-se la festa a casa!

El guitarrista que riu a "La cosa nostra"

Més de 50.000 nens i nenes ja han vist aquest espectacle

**Salseta Discos desitja
 bona música per a tothom**

Avda. de l'Estadó, 9, 1r dreta. 08150 PARETS DEL VALLÈS
 Tel. 93 573 01 67 - 659 79 83 09 Fax 93 562 31 55
<http://www.salseta.com>
 e-mail: salseta@salseta.com